

Sopiva Sovittelujournalistit ry

Toimintakertomus 2023

Sisällys:

[1 Yhdistyksestä](#)

[1.1 Jäsenet, hallitus ja kokoukset](#)

[1.2 Yhteisöjäsenet](#)

[2 Yhdistyksen toiminta](#)

[2.1 Sopivan näkyvyys julkisuudessa](#)

[2.2 Yhteistyö sovittelun ja rauhantyön toimijoiden kanssa](#)

[2.3 Lukupiirit](#)

[2.4 Moniäänisyysmittari-tutkimushanke](#)

[2.5 Muita tapahtumia](#)

[3. Viestintä](#)

[3.1. Sisäinen viestintä](#)

[3.2. Nettisivut](#)

[3.2. Sosiaalinen media ja uutiskirjeet](#)

[4 Yhteenveto vuodesta 2023](#)

1 Yhdistyksestä

Yhdistyksen nimi on Sopiva – Sovittelujournalistit ry - Medlande journalister rf ja sen kotipaikka on Helsinki. Sopiva Sovittelujournalistit ry on yhdistys, joka toimii kohtaamispaikkana dialogista ja sovittlevasta viestinnästä kiinnostuneille journalisteille, viestijöille, tutkijoille ja muille ihmisille.

Yhdistyksen tarkoituksena on lisätä julkisen keskustelun moninäkökulmaisuutta ja rakentavuutta ja siten ehkäistä ja purkaa yksilöiden, ryhmien ja ideologioiden välistä vastakkainasettelua. Yhdistys tekee sovittelua ja sovittelujournalismia tunnetuksi journalismin ja joukkoviestinnän ammattilaisten ja tutkijoiden keskuudessa. Yhdistys kokoaa aiheeseen liittyvää tietoa, järjestää koulutuksia ja kohtaamisia, tutkii julkista keskustelua moniäänisyyden ja dialogisuuden näkökulmista sekä edistää uusien journalististen käytäntöjen kokeilemista.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää työpajoja ja koulutuksia sekä tekee yhteistyötä muiden järjestöjen ja liittojen kanssa. Lisäksi yhdistys kerää tutkimustietoa journalismin aloille ja kansalaisjärjestöille. Mahdollisuuksien mukaan yhdistys julkaisee journalistisia tuotoksia verkkosivuillaan ja muissa medioissa.

Toimintansa tukemiseksi yhdistys hakee rahoitusta niitä myöntäviltä tahoilta ja vastaanottaa lahjoituksia yksityisiltä ihmisiltä sekä erilaisilta yhteisöiltä. Yhdistys perii jäseniltään jäsenmaksua. Yhdistys voi harjoittaa ydintehtäväänsä liittyvää liiketoimintaa.

1.1 Jäsenet, hallitus ja kokoukset

Yhdistyksellä oli vuonna 2023 jäsenrekisteriotteen mukaan yhteensä 19 jäsentä. Jäsenmäärä laski hieman edellisestä vuodesta. Yhdistyksellä ei ollut palkattuja työntekijöitä.

Yhdistyksen vuosikokoukseen 2023 saakka istunut hallitus kokoontui vuoden 2023 aikana kaksi kertaa, molemmat sähköpostikokouksina: 23. tammikuuta (aiheena Moniäänisyysmittarin aiesopimus Neuwo Oy:n kanssa) ja 29. maaliskuuta (aiheena vuoden 2022 tilinpäätöksen hyväksyminen).

Yhdistyksen vuosikokous järjestettiin 30.3.2023. Kaikki osallistujat osallistuivat kokoukseen etäyhteyksin. Vuosikokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat. Puheenjohtajana jatkoi Noora Kettunen. Hallituksen jäseniksi valittiin Jarno Alastalo, Mikko Hautakangas, Silja Raunio ja Sanna Niittykoski sekä varajäseneksi Ninni Ahonen. Yhdistyksen toiminnantarkastajaksi valittiin Annika Suvivuo ja varatoiminnantarkastajaksi Anna Takala.

Yhdistyksen vuosikokouksessa nimetty uusi hallitus kokoontui vuoden 2023 aikana kaksi kertaa. Järjestäytymiskokous pidettiin etäyhteyksin 11.4.2023. Hallitus nimitti keskuudestaan varapuheenjohtajaksi Jarno Alastalon ja sihteeriksi Mikko Hautakankaan. Rahastonhoitaja-kirjanpitäjäksi nimitettiin hallituksen ulkopuolelta Matleena Ylikoski.

Hallitus piti myös sähköpostikokouksen 14.9.2023, jonka aiheena oli STT:n ja Sopivan välisen sopimusluonnoksen hyväksyminen ja uuden jäsenen hyväksyminen.

Yhdistyksen sääntöjä uudistettiin vuosikokouksessa 2023 niin, että ne paremmin vastaavat yhdistyksen toimintatarpeita. Tärkeimmät muutokset olivat yhteisöjäsenyyden mahdollistaminen ja mahdollisuus järjestää kokouksia kokonaan etänä.

1.2 Yhteisöjäsenet

Vuonna 2023 Sopiva ry otti käyttöön yhteisöjäsenyyden, jota on tarjottu tärkeimmille yhteistyökumppaniorganisaatioille. Yhteisöjäsenten kanssa halutaan pitää yllä aktiivista vuorovaikutusta ja ideoida uusia yhteistyön muotoja. Tätä varten perustettiin Slack-kanava, jolle yhteisöjäsenten edustajat kutsutaan. Ensimmäiset yhteisöjäsenet olivat #sovinto-ohjelma sekä Viestintä ja kehitys -säätiö VIKES.

2 Yhdistyksen toiminta

Pienen kokonsa vuoksi Sopiva ry:n voima on yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Sopivalaisten verkostoituminen onkin jatkunut vuonna 2023 moneen suuntaan ja kiinnostusta sovittelujournalismin osaamista ja sisältöä kohtaan on edelleen sekä journalismin puolella (Yle, STT, Kaleva) että kansalaisjärjestöjen ja sovittelun toimijoiden keskuudessa (Diakonissalaitos, #sovinto, Suomen sovittelufoorumi).

Yhtä aikaa uusi ja vanha aluevaltaus on Tampereen yliopisto, jossa sovittelujournalismia ja siihen liittyviä teemoja opetettiin vuonna 2023 kolmella eri journalistiikan kurssilla. Erityisesti sovittelujournalismi oli esillä Kestävä journalismi -kursseilla, jossa etsittiin vastauksia siihen, mikä on journalismin rooli kestävän kehityksen ja kestävien yhteiskuntien rakentamisessa.

Vaikka sovittelujournalismi käsitteenä ei aina olisikaan näkyvissä, siihen liittyvät teemat, kuten moniäänisyys, somekeskustelun parantaminen, viestinnällisten konfliktien ennaltaehkäisy ja yhteiskunnan polarisaation ehkäisy puhuttelevat ja ne koetaan jatkuvasti relevanteiksi.

2.1 Sovittelujournalismi mainittu!

Sovittelujournalistisille ajatuksille on ollut tilausta myös kolumnimarkkinoilla. Kotimaa-lehden entinen päätoimittaja Mari Teinilä pyysi yhdistyksen jäsen Matleena Ylikoskea kirjoittamaan lehdessä vuoden 2023 ajan kolumnia, jonka sisällöistä toiveena oli, että tarvittaisiin “näkemyksellistä sanottavaa journalismista”. Sitähän sovittelujournalismilla kyllä on!

Lokakuussa Matleena Ylikoski kirjoitti yhdessä tutkija Elina Tolosen kanssa Suomen Lehdistöön [kolumnin](#), jossa muistutettiin, että usein tehokkain - ja ehkä ainoa - keino saada

ihmisiä muuttamaan ajatuksiaan on antaa heille kuulluksi tulemisen kokemus. Kolumni oli reaktio HS:n pääkirjoitukseen, jossa päätoimittaja Erja Yläjärvi kuvaili lehden moniäänisyyttä korostavaa linjaa ja joka sai poikkeuksellisen paljon myönteistä palautetta yleisöiltä.

Yhdistyksellä oli joulukuusta 2022 helmikuuhun 2023 harjoittelijana Venäjältä Suomeen paennut toimittajaopiskelija, joka kirjoitti kaksi blogitekstiä Sopivan blogiin. Molemmat julkaistiin suomeksi ja englanniksi.

<https://www.sopiva.org/2023/04/putinin-sota-uhkaa-myos-meita-venajan-vahemmistoja/>
<https://www.sopiva.org/2023/02/lahdin-venajalta-koska-en-voinut-ena-hengittaa/>

2.2 Yhteistyöt ja verkostot

Vuoden 2023 aikana Sopiva ry on jatkanut ja vahvistanut yhteistyötä suomalaisen sovittelun ja rauhantyon kentän toimijoiden kanssa.

Sopivan jäseniä on osallistunut aktiivisesti Diakonissalaitoksen #sovinto-ohjelmaan liittyviin Olohuone-etätapaamisiin. Sihteeri Hautakangas on jatkanut aktiivista yhteistyötä Diakonissalaitoksen kansalaistoiminnan sekä #sovinto-ohjelman kanssa: esimerkiksi huhtikuussa 2023 järjestetyillä valtakunnallisilla sovittelijapäivillä Hautakangas ja #sovinto-ohjelman ohjelmajohtaja Hanna Myllynen järjestivät yhdessä työpajan ”Sovittelu kansalaistaitona?”

Hautakangas toimii myös Pirkanmaan polarisaatioverkoston toimintaa suunnittelevassa ja koordinoivassa ydinryhmässä. Verkostoon kuuluu noin 80 ihmistä, jotka toimivat Tampereen seudulla erilaisissa kansalaisjärjestöissä, viranomaisrooleissa, seurakunnissa jne. Verkoston tapahtumissa on puhuttu usealla kerralla polarisaation ja median välisistä yhteyksistä ja myös erityisesti sovittelujournalismista.

Näiden yhteistyökuvioiden lisäksi Sopiva oli tänäkin vuonna mukana Ylen ja Erätauko-säätiön Hyvin sanottu -hankkeen kumppaniverkostossa 180 muun kumppanin kanssa. Hankkeen tarkoituksena on parantaa suomalaista keskustelukulttuuria.

2.3 Moniäänisyysmittari-tutkimushanke

Sopiva ry:n Uutisraivaaja-innovaation, [Moniäänisyysmittarin](#), taival jatkui vuonna 2023 Yleisradion kanssa. Yle uutiset oli tehnyt ensimmäisiä testauksia uutisaineistollaan moniäänisyyden automaattiseksi analysoimiseksi, ja nyt he halusivat pilotoida kanssamme Moniäänisyysmittaria oppiakseen aiheesta lisää ja saadakseen käytännön kokemusta, millaisesta mittaamisesta ja millaisista tuloksista olisi hyötyä tiimeissä. Tämän tarpeen ympärille rakennettiin nopeasti lyhyt tutkimushanke, joka toteutui 1.3.—30.6.2023 [DECA-konsortion](#) rahoituksella. Hankkeen aikana Yle uutisille rakennettiin oma Moniäänisyysmittari, joka analysoi Ylen verkkouutisia ja kertoi, ketkä niissä ovat päässeet ääneen. Hankkeen aikana mittariin kehitettiin mm. uusi ominaisuus, jolla voi katsoa, kuinka

usein eri paikkakunnat nostetaan esiin uutisissa. Toinen tärkeä teema oli etsiä keinoja ymmärtää paremmin, mikä on tapausesimerkkien eli kuhunkin aiheeseen liittyvien tavallisten ihmisten rooli Ylen journalismissa, ja miten moniäänistä näiden tavallisten ihmisten ääneen pääsy Ylellä on.

Hanke osoitti, että Yle tarvitsee oman moniäänisyysmittarinsa, jonka kehittelyä yhtiö jatkoikin heti hankkeen jälkeen. Yle uutisten oman sisältöanalyysityökalun ensimmäinen versio otettiin käyttöön vuoden 2024 alussa.

Ylen Moniäänisyysmittari-pilotin kokemuksia puitiin marraskuussa 2023 DECA:n järjestämässä Pyöreän pöydän keskustelussa Helsingissä, johon kutsuttiin laajasti edustajia eri yhteiskunnan aloilta keskustelemaan median moniäänisyyden kehittämisestä. Tapahtuman taustaksi kirjoitettu teksti [Yhteiskunnan monimuotoistuminen haastaa median antaa nopean yleiskuvan journalismin moniäänisyydestä Suomessa](#), ja [Pyöreä pöytä -keskustelun koontiraportti](#) on kiinnostava katsaus siihen, miten median moniäänisyyden tila nähdään alalla ja millaisia ajatuksia sen parantamiseksi on syntynyt. Myös [tutkimusraportti](#) alkuperäisestä Moniäänisyysmittari-hankkeesta (2021–2022) julkaistiin vuoden 2023 aikana.

Tutkimushankkeiden jälkeen Moniäänisyysmittari jäi sekä Tampereen yliopiston että Sopivan käyttöön, joten sitä on mahdollista hyödyntää sekä tutkimushankkeissa että eri mediataloissa Sopivan tuottamana palveluna. Tätä tarkoitusta varten Sopiva neuvotteli alkuvuodesta 2023 aiesopimuksen jyvaskyläläisen, sisällönlukitteluun perustuvia palveluja tarjoavan Neuwon kanssa. Tällä hetkellä Moniäänisyysmittaria käyttää STT, jonka tavoitteena on seurata sen avulla erityisesti sukupuolten tasa-arvoista ääneenpääsyä omissa sisällöissään.

Moniäänisyysmittari-projektin myötä moniäänisyysasteeman ympärille kiteytyvät kysymykset ja haasteet ovat jo vuosia olleet tärkeä osa Sopivan asiantuntemusta ja journalistista osaamista, ja tälle asiantuntemukselle näyttää olevan myös kysyntää.

2.4 Opiskelijatapaamiset

Vuoden 2023 aikana Sopiva järjesti kaksi erityisesti journalismin ja viestinnän opiskelijoille suunnattua tapahtumaa:

Syyskuun 20. päivä puheenjohtaja Noora Kettunen ja sihteeri Mikko Hautakangas vierailivat Haaga-Heliassa kertomassa sovittelujournalismista journalistiikan opiskelijoille. Samassa tilaisuudessa omasta dialogisesta työotteestaan oli kertomassa myös toimittaja Anna-Stina Nykänen.

Marraskuun 1. päivä Sopiva järjesti tilaisuuden Tampereen yliopistolla yhteistyössä journalistiikan ainejärjestö Vostokin kanssa. Sopivaa tilaisuudessa edustivat rahastonhoitaja Matleena Ylikoski, sihteeri Mikko Hautakangas ja viestintävastaava Sanna Niittykoski. Puhujavieraana oli Kii Runsten, joka kertoi sovittelujournalismista osana sekä toimittajan että opettajan työtään.

Muita vuoden 2023 tapahtumia, joissa Sopiva toimi joko tapahtuman järjestäjänä tai osallistujana:

- Pohjoismainen Nordic Forum for Social Responsibility in Journalism, jonka yhteistyökumppani Sopiva on, kokoontui vuoden 2023 aikana neljä kertaa. Mikko Hautakangas on yksi foorumin perustajajäsenistä ja muita Sopivan jäseniä on osallistunut tapahtumiin vaihtelevasti. Nordic Forumissa Sopiva tekee toimintaansa tunnetuksi myös ulkomaille sekä vahvistaa omaa osaamistaan oppimalla pohjoismaisilta kollegoilta. Samalla Sopiva tarjoaa jäsenilleen pääsyn näihin kiinnostaviin keskusteluihin. Tapaamisissa pidetyt puheenvuorot on tallennettu [Nordic Forum sivuille](#). Osallistujia tapahtumissa on ollut 15-40 henkilöä.

2.3 Lukupiiri ja muu toiminta

Lukupiireistä on muodostunut yhdistykselle tärkeä toimintamuoto, jossa yhdistyy sopivalla tavalla sekä keskustelu ja vapaa ajatustenvaihto ajankohtaisista aiheista että uusiin jäseniin tai toiminnasta muuten kiinnostuneisiin henkilöihin tutustuminen. Lukupiireissä luetaan

sovittelujournalismiin tavalla tai toisella kytkeytyviä tekstejä. Usein mukaan kutsutaan myös teemaan liittyvä yhdistyksen ulkopuolinen alustaja tai vieras. Lukupiirit ovat avoimia tapahtumia, joista ilmoitetaan Sopivan viestintäkanavissa.

Vuonna 2023 järjestettiin yksi lukupiiri 2. maaliskuuta otsikolla *Vaalijournalismi: demokratian juhlaa vai karnevaloisointia?*

3. Viestintä

”Sopiva löytyy nyt myös Instagramista!”

Vuonna 2023 yhdistyksen ulkoinen viestintä painottui ennen kaikkea tapahtumiin ja vierailuihin. Vahvistuneet yhteistyökuviot osoittivat, että Sopiva ry nähdään edelleen asiantuntevana ja arvostettuna yhdistyksenä.

Yhdistys vahvisti läsnäoloaan sosiaalisessa mediassa ottamalla käyttöön Instagramin nuorten ja nuorten aikuisten tavoittamiseksi. Aktiivisimmat seuraajat ovat kuitenkin olleet jo työelämässä olevia ja esimerkiksi yhdistyksiä. Seuraajia voitaisiin aktivoida entistä paremmin kehittämällä vuorovaikutteisuutta sosiaalisessa mediassa: esimerkiksi yksinkertaisten sosiaalisen median kyselyiden avulla voidaan kartoittaa heitä kiinnostavia aihealueita.

Opiskelijoille jaetut sähköpostikirjeet tavoittivat nuoria mukaan yhdistyksen tapahtumiin Tampereen yliopistossa ja Haaga-Heliassa. Opiskelijatapahtumien lisäksi olisi tärkeää saada opiskelijat kiinnittymään viestinnän kautta myös muuhun yhdistyksen toimintaan.

3.1. Sisäinen viestintä

Sisäisen viestinnän pääkanavana toimi Slack, jota jäsenet käyttivät aikaisempien vuosien tavoin ahkerasti. Slackin eri kanavilla keskustellaan ja ideoidaan yhdistykseen toimintaa, jaetaan tietoa, käydään keskustelua ajankohtaisista aiheista. Slack on lunastanut paikkansa yhdistyksen aktiivisten jäsenten sisäisenä viestintäkanavana, mutta tänä vuonna Slackiin on avattu myös yhteistöjäsenille oma kanava.

Slackin tukena sisäisenä viestintäkanavana toimi Zoom-sovellus, jota hyödynnettiin myös yhdistyksen omissa tilaisuuksissa, kuten lukupiireissä.

3.2. Nettisivut

Vuonna 2023 Sopivan nettisivuille lisättiin yhdistyksen uudistetut säännöt sekä jäsenyydenhakulomake sekä yksilö- että yhdistysjäsenille. Sivustolla oli parina päivänä

lyhyitä käyttökatkoksia nettisivuserverin mentyä tukkoon bottiliikenteen vuoksi, mutta vika saatiin korjattua pian.

Sopiva vaihtoi loppuvuodesta 2023 email-palveluntarjoajaa, sillä edellisen palveluntarjoajan email-hinnasto oli muuttumassa kalliimmaksi.

3.3. Sosiaalinen media ja uutiskirjeet

Yhdistyksen ulkoisina viestintäkanavina toimivat verkkosivut, uutiskirje, X, Facebook ja LinkedIn. Vuonna 2023 Sopivalle luotiin myös Instagram-tili. Tilin ensimmäinen tarinamuotoinen julkaisu tehtiin maaliskuun lopulla, ja ensimmäinen varsinainen profiiliin kiinnittyvä postaus toukokuussa. Sosiaalisen median kanavissa kerroimme järjestämistämme tapahtumista, kuten lukupiiristä, Nordic Forumista ja opiskelijatapahtumista.

Eniten seuraajia yhdistyksellä on edelleen Facebookissa, 541. Edellisenä vuoden seuraajamäärästä ei ole tietoa palvelussa. Instagramiin on saatu vuoden 2024 maaliskuuhun mennessä 65 seuraajaa. Entisen Twitterin, nykyisen X:n, seuraajia saatiin vuonna 2023 hieman lisää, kun 464 seuraajamäärä kohosi 472:een seuraajaan. Tämä korjasi yhdistyksen seuraajissa edellisvuonna tapahtunutta pientä notkahdusta. LinkedInissä seuraajia on vain 13, mutta analytiikan mukaan vuoden aikana seuraajia on tullut viisi lisää. Twiittien kuukausittaiset näyttökerrat vaikuttaisivat olevan hieman korkeammat vuoteen 2022 verrattuna: tällöin näyttökerrat olivat alimmillaan 34 ja korkeimmillaan 1047. Nyt alhaisimmat näyttökerrat ovat manuaalisesti postauksista laskettuna joulukuussa (88). Kesäkuukausina ja tammikuussa postauksia ei ollut ollenkaan, joten niitä ei ole laskettu mukaan. Korkeimmillaan näyttökerrat olivat toukokuussa (1407), jolloin Twitterissä julkaistiin postaussarja Moniäänisyysmittarista.

Uutiskirjeitä Sopivan jäsenille ja uutiskirjeen tilaajille lähetettiin vuoden aikana kolme. Sopivan uutiskirjeen postituslistalla oli 96 vastaanottajaa.

4 Yhteenveto vuodesta 2023

Sovittelujournalismin painoarvo on hiljalleen noussut: olemme varteenotettava kumppani etenkin yliopisto- ja järjestötoimijoille, ja toimintamme yhteiskunnallinen merkitys tunnustetaan presidentinlinnassa asti. Sotien ja polarisoituneen poliittisen keskustelun aikana konfliktien ja jännitteiden selkiyttämiseksi on kysyntää entistä enemmän.

Vuoden 2023 aikana järjestetyt opiskelijatapahtumat olivat onnistuneita, ja niistä saatu viesti rohkaisevaa. Tällaista yhteistyötä ainejärjestöjen ja opiskelijayhdistysten kanssa kannattaakin jatkaa ja kehittää edelleen. Sama kannustava tunnelma välittyi journalistiikan kursseista, joissa sovittelujournalismi ja sen teemat olivat esillä vuoden aikana. Moni

opiskelija kertoi kokevansa, että yhteiskunta tarvitsee entistä vastuullisempaa journalismia, jossa polarisaation ymmärtäminen ja hillitseminen on tärkeässä roolissa.

Sovittelujournalismi ja muut journalismin yhteiskunnallista vastuuta painottavat "X-journalismit" saavat myös oman kurssinsa Tampereen yliopiston uudistettuun opinto-ohjelmaan, joka astuu voimaan syksyllä 2024.

Sopivan toiminta nojaa edelleen vahvasti verkostomaiseen yhteistyöhön erilaisten toimijoiden kanssa (esim. Hyvin sanottu, Diakonissalaitos, Tampereen yliopisto, Suomen Sovittelufoorumi). Nämä verkostot avaavat jatkossakin tärkeitä mahdollisuuksia sovittelujournalismin kehittämiseen ja näkyvyyden parantamiseen.

Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa on mahdollista myös luoda hankkeita, jotka helpottavat myös rahoituksen hakemista. Tästä esimerkkinä toimivat erityisesti menestyksekkäät tutkimushankkeet, joille on saatu rahoitusta (Ylikoski, Hautakangas). Haasteena näiden yhteistyökuvioiden kehittämisessä on yhdistyksen kannalta niiden kytkeytyminen vahvasti henkilökohtaisiin suhteisiin ja -työnkuviin.

Samaan aikaan olisi tärkeää kehittää myös avointa ja kutsuvaa yhteisöllistä toimintaa, johon mahdollisimman monen olisi helppoa osallistua - myös siinä tapauksessa, että yhdistyksen jäsenyys ja "sovittelujournalistiksi" identifioituminen arveluttaisi. Hyvä esimerkki matalan kynnyksen avoimesta toiminnasta on etälukupiirit, joiden puitteissa on mahdollista keskustella monenlaisista sovittelujournalismiin liittyvistä teemoista ilman että rajaudutaan liian tiukasti "uudistusliikemäiseen" keskusteluun journalismista.